

ВСТУПНЕ СЛОВО

У праці Івана Франка «Метод і задача історії літератури» знайдемо його оригінальне метафоричне порівняння феномена письменства як лісу, у якому є все для самовідтворення і розвитку: «Національна література – се ліс, в котрім є й дуби, є й ліщина, але все разом має одноцільний характер – відразу видно, що се ліс, а не степ, що се витвір колективної праці духової, назрілих загальних змагань усієї суспільності, а не одрізнені прояви поодиноких, самотніх, хоч би й великих талантів»¹. Структура природного утворення з його вершинами і низинами, поступовістю росту, різноманіттям і певною системністю і послідовністю доростання флори якнайбільше передавала як рух літератури, так і можливість дослідника бачити її зміни в цьому рухові, аналізувати, класифікувати їх, особливо зі значної часової віддалі.

Коли ж дослідник синхронний життєво із автором, книгою, творчою подією, то, як читач, уподібнюється тому, хто пливе рікою на човні своїх вражень, захоплений рухом хвиль, течією, поривами плинної і мінливої стихії, рух якої передбачити почасти неможливо. В цій цікавій мандрівці руслами літературно-мистецької, наукової сучасності, як сказав би Хосе Ортега-і-Гасет, моменту «тут і тепер», дослідник – насамперед читач, homo legens, який, занурюючись у стихію життєтворчості, напитує внутрішнім зором видимі та невидимі її скарби, аби взяти до рук, піднести до очей на сонячному світлі і вже роздивлятися свої знахідки у стані радісного відкриття, від зустрічі із відкриттями інших, аби подивовувати і визнати коштовні плоди праці і натхнення та захочувати до подорожі.

¹ Франко І. Метод і задача історії літератури // Франко І. Збір. тв.: У 50 т. Т. 41. Київ: Наук. думка, 1984. С. 19.